

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 62148/10

Cengiz KÖYLÜ / TÜRKİYE

Başkan

Valeriu Grițco,

Hâkimler

Arntfinn Bårdsen,

Peeter Roosma

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 26 Mayıs 2020 tarihinde komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 8 Eylül 2010 tarihinde yapılan başvuruyu ve davalı Hükümet tarafından sunulan görüşler ile başvuran tarafından cevaben sunulan görüşleri göz önünde bulundurarak, gerçekleştirilen müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAY VE OLGULAR

1. Başvuran Cengiz Köylü, 1962 doğumlu Türk vatandaşı olup, İstanbul'da tutuklu bulunmaktadır. Başvuran, Mahkeme önünde İstanbul Barosuna bağlı Avukat H. Ersöz tarafından temsil edilmiştir.

2. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

3. Başvuran 7 Ocak 2009 tarihinde, yasa dışı bir örgüte üye olduğu yönünde hakkında şüphe duyulması nedeniyle tutuklanmıştır.

4. Başvuran, İstanbul Cumhuriyet Savcısı tarafından dinlendikten sonra, 10 Ocak 2009 tarihinde, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi ("Ağır Ceza Mahkemesi") naip hâkimi önüne çıkarılmıştır. Atılı suçun işlendiğine dair şüpheleri destekleyen fiilleri, delilleri karartma riskini göz önünde bulundurarak ve atılı suçun Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinin 3. fıkrasında öngörülmesi nedeniyle başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

5. Başvuran 14 Ocak 2009 tarihinde, bu karara itiraz etmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi 21 Ocak 2009 tarihinde, atılı suç için kanunla öngörülen cezayı, atılı suçun işlendiğine dair kuvvetli şüpheleri destekleyen fiilleri göz önünde bulundurarak ve atılı suçun Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinin 3. fıkrasında öngörülmesi nedeniyle itirazın reddine karar vermiştir.

6. İstanbul Cumhuriyet Savcısı ("Cumhuriyet Savcısı") 17 Temmuz 2009 tarihli iddianame ile 13. Ağır Ceza Mahkemesi önünde başvuran hakkında ceza davası açmış ve Ceza Kanunu'nun 314. maddesine dayanarak ilgilinin mahkûmiyetini istemiştir.

7. Ağır Ceza Mahkemesi 25 Şubat 2011 tarihinde, başvuranın serbest bırakılmasına karar vermiştir.

8. Ağır Ceza Mahkemesi 5 Ağustos 2013 tarihli kararla, Ceza Kanunu'nun 314. maddesinin 2. fıkrası ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesi gereğince, iddia edilen Ergenekon örgütüne üye olma nedeniyle başvurunu altı yıl üç ay hapis cezasına mahkûm etmiştir.

9. Yargıtay 21 Nisan 2016 tarihli kararla, ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur. Taraflar, ceza yargılamasının neticesi ile ilgili olarak herhangi bir bilgi sunmamışlardır.

B. İlgili İç Hukuk Kuralları ve Uygulaması

10. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) 141. maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki şekildedir:

“Kişiler, (...) zararlarını, Devletten isteyebilirler. (...) :

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

(...)”

11. Yargıtayın uygulamasına göre, tutukluluğun aşırı uzun sürmesi sebebiyle CMK'nın 141. maddesi uyarınca sunulan tazminat talepleri hakkında karar vermek için, davanın esası hakkında nihai bir kararın beklenmesi gerekli değildir (E. 2014/21585 – K. 2015/10868 sayılı ve E. 2014/6167 – K. 2015/10867 sayılı kararlar).

ŞİKÂyetLER

12. Başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasını ileri sürerek, maruz kaldığı tutukluluk süresinden şikâyet etmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

13. Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmediğini iddia etmektedir. Hükümet, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (“CMK”) 141. maddesinin 1.

fıkrasının d) bendine dayanarak, başvuranın tazminat talebinde bulunma imkânına sahip olduğunu; ancak bu imkânı değerlendirmedini ileri sürmektedir. İlgilinin halen bu imkâna sahip olduğunu ve davasının neticesini beklemeden tazminat talebinde bulunabileceğini belirtmektedir. Bu bağlamda *Demir/Türkiye* ((k.k.), No. 51770/07, 16 Ekim 2012) kararına atıf yapmaktadır.

14. Başvuran, bütün iç hukuk yollarını tükettiğini ileri sürmektedir.

15. Mahkeme, tutukluluk süresi bağlamındaki şikâyetler ile ilgili olarak, ihtilaf konusu tutukluluk sona erdiğinde tazminat elde edilmesinin, etkili olarak uygun bir telafi teşkil ettiğini ifade etmektedir. Mevcut durumda, başvuranın tutukluluk halinin 25 Şubat 2011 tarihinde serbest bırakılması ile sona ermiş olması nedeniyle, Hükümet tarafından belirtilen başvuru yolunun, ilgiliye tazminat elde etme imkânı verip vermeyeceği hususunun incelenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, Mahkeme, CMK'nın 141. maddesinin 1. fıkrasının d) bendinde, hakkında makul sürede hüküm verilmeyen bir tutuklu için tazminat talebinde bulunabilme imkânının öngörüldüğünü kaydetmektedir. Böyle bir başvuru, bir yandan itiraz edilen tedbirin makul olmayan niteliğinin tespitini, diğer yandan başvuran tarafından maruz kalınan zararların tazminini sağlayabilir (*A.Ş. /Türkiye*, No.58271/10, § 90, 13 Eylül 2016). Bu bağlamda, Mahkeme daha önce, iç hukuk yollarını tüketme koşulunun, başvurunun yapıldığı sırada değerlendirilmesi gerektiği yönündeki genel ilkeden ayrılmanın uygun olduğu kanaatine vardığını hatırlatmaktadır (*ibidem*, § 93). Mahkeme, başvuranın CMK'nın 141. maddesinin 1. fıkrasına dayanarak tazminat istemiyle ulusal mahkemelere başvuruda bulunmakla yükümlü olduğu kanaatine varmaktadır.

16. Sonuç olarak işbu başvurunun, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle reddedilmesi gerekmektedir.

KÖYLÜ / TÜRKİYE KARARI

Bu gerekçelerle, Mahkeme, Oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilerek, 25 Haziran 2020 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Valeriu Griçco
Başkan